

S**L****I****M**

Dan ben je twee en hoor je wel heel veel NEE!

De opvang van kinderen is de laatste jaren in ontwikkeling. Van een voorziening voor met name opvang van kinderen heeft de opvang zich ontwikkeld tot een voorziening met aandacht voor de brede ontwikkeling van kinderen. Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen is een fantastische taak met veel verantwoordelijkheden. De afgelopen jaren is er flink geïnvesteerd in kennis over de ontwikkeling van de jonge kinderen en om deze in de praktijk toepasbaar te kunnen maken zijn er verschillende VVE-programma's ontwikkeld. In dit artikel geef ik een weergave van de worsteling die ik in de praktijk tegenkom

Een voorbeeld uit de praktijk

Ik ben op bezoek bij een peutergroep binnen de kinderopvang. De professional heeft een activiteit uit het VVE programma voorbereid. Het gaat over het circus. Leuk materiaal, geweldige praatplaten, echt spulletjes erbij waarmee je kunt jongleren. Alle kinderen zijn aangeschoven in de kring. Buiten begint het te sneeuwen. Al snel zijn de blikken van de kinderen naar buiten gericht. De professional geeft de kinderen alle ruimte om even te kijken. Ze kletsen volop over wat ze zien. Na een tijdje komen alle kinderen weer in de kring. Best lastig want veel kinderen willen het liefst meteen naar buiten natuurlijk!

In de nabespreking van mijn bezoek aan de groep kijken we onder andere naar de doelstelling van de activiteit van het circus. De professional is afgeweken van het programma, en heeft de kinderen ruimte gegeven.

We bespreken waarom deze activiteit opgenomen is in het programma. Wat wil de schrijver van het programma stimuleren met deze activiteiten? Al snel kwamen we samen tot de conclusie dat die doelstelling ook bereikt werd toen de kinderen voor het raam naar de sneeuw keken!

Vervolgens hebben we samen gekeken naar hoe zij als professional meer grip krijgt op de

doelstellingen achter de activiteiten. Hierdoor kan ze bij ieder programma veel makkelijker op de initiatieven van de kinderen inspelen.

Geef ruimte aan kinderen en volwassenen!

Regelmatig schrik ik van de effecten van onze leersystemen op hele jonge kinderen, kinderen die moeten meehobbelen met een vol programma. Ook pedagogisch medewerkers kunnen niet werken hoe zij zouden willen werken. Beiden zitten klem tussen alles wat moet en dat wat eigenlijk bij hen zou passen. Kinderen, maar zeker ook volwassenen, leren pas wanneer 'iets leeft in hen'. We willen allemaal ruimte voor ons eigen 'spel'. Jij toch ook? Wat betekent 'ruimte geven aan de initiatieven van kinderen' voor het werk binnen de peuterspeelzalen, de kinderopvang, ons onderwijs? Door het invoeren van VVE zie ik dat professionals die werken met jonge kinderen veel activiteiten krijgen opgelegd. Ik merk dat zelfs bij hele jonge kinderen al overvolle programma's ontstaan, met veel vaste, ingeplande activiteiten. Hoe prachtig zou het zijn wanneer de professionals zó kunnen werken dat ze activiteiten kunnen aanbieden die vanuit de initiatieven van de kinderen ontstaan? Dat de professionals hun kennis en expertise over de ontwikkelingsgebieden kunnen inzetten om de ondernemende geest van de kinderen te stimuleren en te ontwikkelen?

In mijn begeleidingswerk binnen de kinderopvang en het onderwijs richt ik me daarom vaak op deze 'kennis en expertise'. Hoe krijgt een professional grip op de ontwikkeling van de kinderen? Hoe zorgt een professional hierbij voor het invullen van haar eigen behoefte aan ruimte en ideeën? Wanneer een professional weet wat ze doet en waarom, dan kan ze zonder moeite inspelen op het programma en ruimte geven aan kinderen.

Op zoek naar een antwoord

Spelen met kokers.....

In de bouwhoek spelen enkele kinderen met grote blokken. De professional die hen begeleidt heeft vandaag enkele grote kokers erbij gezet die ze in het magazijn tegenkwam. Eén van de kinderen ontdekt de kokers en zet ze bovenop de bouwwerken. Meteen nemen een aantal andere kinderen het over en er ontstaan mooie torens. Eén kind pakt een koker en begint er mee te rollen. Met twee handen probeert ze de koker steeds verder te krijgen. Wederom is er een ander kind die dit ook erg leuk vindt en mee gaat doen. Er ontstaat een spel met rollende kokers die ze proberen bij elkaar tussen de benen door te rollen. De professional ziet dit gebeuren en geeft de kinderen de ruimte met hun spel door te gaan. Ze ziet hoe betrokken de kinderen zijn en hoe prachtig dit is voor hun motorische ontwikkeling. Ze speelt mee. Een kind probeert de kokers te stapelen en de professional moedigt haar aan. Een ander kind legt de kokers in een rijtje op de grond en probeert zo een mooie ketting te leggen. Een prachtig moment waarin de kinderen heerlijk spelen en de professional kan werken zoals zij zou willen: inspelend op de verwondering van de kinderen.

In het nagesprek met deze professional vraag ik haar aan welke ontwikkeling zij door deze activiteit heeft gewerkt. Al snel ontdekken we dat de kinderen enorm met hun motorische ontwikkeling bezig zijn geweest. Ik ontdek wederom de behoefte aan pure kennis over de ontwikkeling. Als antwoord wordt vaak een programma ontwikkeld dat bestaat uit een aanbod van activiteiten. Wanneer de professional deze activiteiten volgt, werkt zij impliciet aan de ontwikkeling van de kinderen. Essentieel hierbij is naar mijn idee dat de professional juist heel helder ziet aan welke doelen en ontwikkelingsprocessen zij zou kunnen werken. En dit zonder voor te schrijven op welke wijze zij dit precies moet doen. Wanneer zij de kennis over de ontwikkeling heeft, heeft zij veel meer ruimte om deze ontwikkeling te stimuleren vanuit de belevingswereld van de kinderen.

SLIM bewegen

Graag wil ik de professionals de kans geven weer meer vanuit de kinderen te kunnen werken, de kinderen weer veel meer de ruimte te kunnen geven. Tegelijkertijd moet de professional de kans krijgen al werkende veel meer kennis te ontwikkelen over de ontwikkeling van kinderen. Ik had echt behoefte aan een goed voorbeeld!

Binnen de opvang van kinderen komt er gelukkig ook weer steeds meer oog voor het stimuleren van de motorische ontwikkeling. De motoriek is een belangrijk deel in de ontwikkeling van het jonge kind. Door beweging is het kind in staat om de wereld om zich heen te ontdekken en hierop te participeren en het vormt voor het jonge kind een belangrijk deel van zijn functioneren. Het stimuleren van de motorische ontwikkeling en daarmee ook de cognitieve ontwikkeling heeft een positief effect op de leerprestaties van het kind (de sociale ontwikkeling en de ontwikkeling van de persoonlijkheid. Echter blijkt dat kinderen weinig beweging hebben en hierbij een groot deel van de kinderen een motorische achterstand oplopen, circa 120.000 kinderen bezoeken jaarlijks een fysiotherapeut met problemen in de motorische ontwikkeling zonder duidelijke oorzaak .

Ik heb contact opgenomen met Kinderoefentherapeuten en andere Bewegingsspecialisten van Bureau Didactiek te Utrecht. Samen hebben wij SLIMbewegen ontwikkeld: Spelend Leer IK Mezelf Bewegen. Hiermee willen wij het professionals mogelijk maken op een gemakkelijke wijze kennis te vergaren over de motorische ontwikkeling van de kinderen die zij begeleiden. Daarnaast biedt SLIM bewegen een scala aan ideeën om in te spelen op de dingen die kinderen zelf aangeven en in te spelen op de behoefte vanuit het kind zelf. We hebben een handzaam overzicht van de motorische ontwikkeling ontworpen. Daarbij geven we hele praktische toepasbare suggesties waarbij de motoriek van kinderen gestimuleerd wordt zonder dat de volwassene te dwingend aanwezig is. Wij bieden suggesties hoe kinderen elkaar kunnen

Professionals geven positieve reacties

stimuleren, hoe de inrichting van de omgeving stimulerend kan werken en hoe de volwassenen het kind kunnen stimuleren. Je leert op welke momenten je, op een ontspannen manier, een kind kunt uitdagen zodat het iets leert.

Ieder kind beweegt en leert op een eigen, creatieve wijze. Als professional speel je in op dit leerproces. Je leert ze zó uitdagen dat je de creativiteit van het kind maximaal stimuleert!

Het is makkelijk in te voeren tijdens je werkzaamheden en makkelijk aan te vullen door iedereen die er regelmatig mee werkt. En ondertussen groeit de kennis van de professional automatisch.

De professionals die tot nu toe op deze wijze hiermee hebben gewerkt geven positieve reacties:

Zij vinden het fijn:

- Echt in te kunnen spelen op de kinderen, echt tijd te kunnen nemen voor de kinderen
- Te ontdekken dat ze daarbij eigenlijk van nature al ontzettend veel goede dingen doen
- De dingen die ze te weinig aandacht geven al snel ontdekken
- Ideeën kunnen vinden op welke wijze ze dit uit zouden kunnen dagen bij de kinderen
- Dit aan kunnen vullen met de ideeën die de kinderen zelf geven en die ze zelf bedenken
- Om op te kunnen zoeken in de achtergrondinformatie bij de motorische ontwikkeling, op welke wijze zij de processen kunnen ondersteunen: "hoe zorg ik dat kinderen de juiste greep hanteren? Wat doe ik als een kind wil gaan staan?"

Door op deze wijze met de professionals naar de motorische ontwikkeling te kijken, merk ik dat het ook makkelijker is om vervolgens zo ook naar de andere ontwikkelingsgebieden te kijken. Ik blijf het belangrijk vinden om de kwaliteit van de begeleiding van de kinderen te stimuleren. En dan erg graag op een wijze die de professionals zelf serieus neemt: zij moeten de kennis ontwikkelen, zij kennen de kinderen en moeten er op in kunnen spelen, zij

kunnen met een pedagogische houding kinderen echt stimuleren! Zolang we de professionals zelf niet serieus nemen, nemen we de kinderen niet serieus!

Verwondering

Kinderen rennen en vliegen
in het rond
Bekijken de wereld van
binnen en van buiten
Ze nemen hun tijd en
hebben oog voor vreemde
details

Gaan vooruit, met soms een
stapje terug
Ze bewandelen verwonderd
hun eigen pad
Zie je ze onderzoeken en
vragen om meer?

Geef kinderen ruimte en
materialen om vrijuit te
bewegen
Om zo te ontwikkelen op
hun eigen creatieve manier
Laat het ze zien en horen
en de wereld op hun wijze
ervaren

Dit is wat hen en jou
beweegt tot nieuwe stappen
en overwinningen

Kijk ze gaan
Ze leren bewegen, gewoon,
vanuit zichzelf
En jij? Jij mag ze
verwonderd volgen

Ben SLIM, speel in op dit
nieuwe leerspel